

Innst. 302 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:63 S (2012–2013)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl, Lars Myraune og Ingjerd Schou om samdrift i landbruket

Til Stortinget

Sammendrag

I Meld. St. 9 (2011–2012) Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords ble det fra regjeringens side lagt til grunn at:

«Landbruksnæringen består av selvstendig næringsdrivende, som har ansvar for å tilpasse seg til de inntektsmuligheter som ligger i markedet og i rammebetingelser for øvrig.»

Samtidig ble det vist til at:

«Inntekt i jordbruket bestemmes av rammebetingelsene som politikken gir og en rekke forhold som ligger utenfor landbrukspolitikken virkeområde, som teknologisk utvikling, kostnadsutvikling, arbeidsmarked, klima, etc.»

Forslagsstillerne vil vise til at for samdrifter ble de såkalte rammebetingelsene som politikken gir, omtalt særskilt i stortingsmeldingen, og det ble fra regjeringens side fremhevet at:

«Et hovedprinsipp både for kvoteregulering og annet regelverk må være likebehandling av like store bruk uavhengig av organisasjonsform. Departementet vil derfor arbeide videre med sikte på felles/likte kvotetak for samdrifter og enkeltbruk og annen harmonisering av regelverket, som avvikling av særskilt antalls- og avstandsbegrensning for samdrifter.»

Forslagsstillerne viser til at regjeringen har basert gjennomgang av kvotereguleringen på at dagens samdriftsregelverk videreføres, også for samdrifter under 400 000 liter. De særskilte antalls- og avstandsbegrensningene for samdrifter består, og samdriftene kan verken leie ut eller inn grunnkvote. I tillegg innebærer det særskilte kvotetaket på 750 000 liter at selv samdrifter med bare to deltakere får mindre kvote enn om de to hadde drevet hver for seg. Forslagsstillerne mener på denne bakgrunn det bør tas grep for å få fjernet særskilte begrensninger som i realiteten diskriminerer samdriftsformen. Forslagsstillerne vil særlig fremheve leieforbudet som en særregulering det ligger til rette for å fjerne raskt. Forslagsstillerne viser til at en samdrift består av ellers selvstendige bruk, og at samdriftsformen er den utveien mange bønder – også på mindre bruk – ser for å kunne fortsette sin drift.

Antallet samdrifter har ifølge tall fra SLF gått ned fra 2 068 til 1 510, fra 2008 til 2011. De 1 510 samdriftene inkluderer 4 130 landbrukseiendommer med kvote, og om lag 465 millioner liter melk. Dette understreker etter forslagsstillerne mening samdriftens betydning for norsk melkeproduksjon og norsk landbrukspolitikk. Forslagsstillerne mener derfor også at samdriftene vil ha en sentral posisjon i norsk landbrukspolitikk i fremtiden.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«I

Stortinget ber regjeringen sørge for at særskilt forskjellsbehandling av samdrifter opphører, slik at særskilte kvotetak-, antalls- og avstandsbegrensninger fjernes.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at forbudet mot å leie kvoter hvis man er med i samdrift, fjernes, og at dette skjer snarest mulig.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl og Svein Flåtten, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at det i Meld. St. 9 (2011–2012) Landbruks- og matpolitikken «Velkommen til bords» (landbruksmeldingen) ble lagt opp til å ta hele landet i bruk, og at det skal legges til rette for økt matproduksjon basert på norske ressurser, som grovfôr og beite, og at det også i fremtiden skal være et mangfold av gårdsbruk i Norge, med en variert bruksstruktur, og landbruk over hele landet.

Komiteen viser til at det i landbruksmeldingen ble uttalt følgende:

«Det er et stort behov for å forenkle kvotereguleringen ytterligere. Et hovedprinsipp både for kvoteregulering og annet regelverk må være likebehandling av like store bruk uavhengig av organisasjonsform. Departementet vil derfor arbeide videre med sikte på felles/liket kvotetak for samdrifter og enkeltbruk og annen harmonisering av regelverket, som utvikling av særskilt antalls- og avstandsbegrensning for samdrifter. Et enklere og mer stabilt regelverk vil også gjøre forvaltningen av ordningen enklere.»

Komiteen er opptatt av å harmonisere regelverk og å bedre rammevilkårene og fleksibiliteten for melkebruk, uavhengig av organisasjonsform.

Komiteen viser til at en harmonisering av regelverket mellom enkeltbruk og samdrifter lenge har vært en del av den landbrukspolitiske debatten, men at problemstillingen er kompleks, da endringer i kvotereguleringen også vil måtte medføre endringer i tilskuddsregelverket.

Komiteen viser til at harmoniseringen av tilskuddsordningene mellom enkeltbruk og samdrifter ble initiert av næringskomiteen på Stortinget, gjennomført av regjeringen Bondevik II og fulgt opp av sittende regjering.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at harmoniseringen av tilskudd mellom enkeltbruk og samdrifter ikke er fullført, og per i dag har samdriftene fortsatt bedre rammebetingelser enn enkeltbruk av samme størrelse i tilskuddsregelverket. Dette gjelder for arealtilskudd grovfôr, tilskudd til husdyr og avløsertilskudd.

Komiteen viser til at de viktigste inntektsgivende tilskuddene i jordbruket er betydelig differensiert for å jevne ut netto inntektsmuligheter mellom produksjoner, bruksstørrelser og distrikt, og har som formål å kompensere små enheter for skalaulempen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at det er store skalfordeler i melkeproduksjonen, og at samdrift vil medføre at grunnlaget for å kompensere for skalaulempen bortfaller.

Komiteen viser videre til at samdriftene i henhold til kvotereguleringen kan produsere opp til et tak på 773 000 liter melk, mens enkeltbruk kan produsere opp til et maksimalt tak på 412 000 liter. Komiteen peker på at det er et stort potensial for produksjonsøkning innenfor dagens ordning, da 60 pst. av samdriftene har en kvote på under 400 000 liter, og 92 pst. har en kvote på under 600 000 liter.

Komiteen viser til at kvoteleie og samdrift er to adskilte ordninger med ulikt regelverk. Komiteen viser til at kravet om at alle medlemmene i samdriften skulle ta aktivt del i produksjonen, ble utviklet i 2004. Da man så at samdrift i stadig flere tilfeller ble brukt som en måte å leie melkekvote på, ble kvoteleie innført i 2009 som et alternativ til samdrift, for at også enkeltbruk skulle ha mulighet til å øke sin produksjon uten å måtte kjøpe kvote.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at intensjonen aldri har vært at de samme brukene både skal kunne gå inn i samdrift og leie kvote. Flertallet påpeker at en ordning der samdriftsmedlemmer skal få leie kvote, vil medføre at samdrifter må forholde seg til to ulike regelverk for samme samdrift, og dermed må forholde seg til ulike avstands- og antallsbegrensninger for leieforholdet og for samdriftsforholdet i samdriften. Flertallet understreker at en slik ordning vil gjøre det krevende å holde oversikt overfor produsentene, samt at den vil være svært krevende å forvalte. Det vil være svært vanskelig å skille på hvilket regelverk som skal gjelde for hvilken del av produksjonen.

Flertallet viser til at forslagsstillerne ønsker å fjerne produksjonstak-, antalls- og avstandsbegrensninger for samdriften, men at det ikke fremgår hvorvidt fjerning av produksjonstaket også skal gjelde for enkeltbruk og om forslagsstiller også ønsker å fjerne produksjonsregionene for enkeltbruk, som kvoteleie i dag må foregå innenfor. Flertallet understreker at fjerning av kvotetak-, antalls- og avstandsbegrensninger for samdrifter, meget sterkt vil favorisere samdrifter fremfor enkeltbruk som organisasjonsform. Flertallet mener dette vil være i strid med de fast-

satte målene om variert bruksstruktur og målet om landbruk over hele landet.

Komiteen viser til Innst. 234 S (2011–2012) der en samlet komité uttalte følgende:

«Komiteen vil legge til rette for en variert bruksstruktur som både tar hensyn til tradisjonelle familiebruk og gir mulighet for ulike samarbeidsformer.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil vise til at norsk landbruk kjennetegnes av en miljømessig bærekraftig produksjon og trygg mat. Norske forbrukere har høy tillit til norskproduserte matvarer, og en økende befolkning medfører et behov for økt matproduksjon. Disse medlemmer vil samtidig vise til at landbruket vil møte utfordringer i årene som kommer. Antallet foretak som søkte om produksjonstilskudd i 2012 sank med 853 fra året før, noe som er en nedgang på 1,9 pst. På denne bakgrunn er det viktig å legge til rette for at de organisasjonsformer som bøndene selv ønsker og velger får en naturlig plass i landbrukspolitikken. Disse medlemmer viser til at en samdrift består av ellers selvstendige bruk, og at samdriftsformen er den utveien mange bønder – også på mindre bruk – ser for å kunne fortsette sin drift. Disse medlemmer mener derfor samdriftsformen er en forutsetning for en fortsatt variert bruksstruktur, og ikke til hinder for en variert bruksstruktur.

Disse medlemmer viser til at de 1 510 samdriftene inkluderer 4 130 landbrukseiendommer med kvote og om lag 465 millioner liter melk. Dette er en betydelig andel av den årlige kumelkproduksjonen på vel 1 500 millioner liter melk. Disse medlemmer mener dette understreker samdriftenes betydning for norsk melkeproduksjon og norsk landbrukspolitik.

Disse medlemmer viser til at samdrifter ikke vil måtte forholde seg til ulike regelverk for avstands- og antallsbegrensninger for henholdsvis leieforholdet og samdriftsforholdet dersom forslag om å oppheve avstands- og antallsbegrensninger for samdrifter oppheves.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen sørge for at særskilt forskjellsbehandling av samdrifter opphører, slik at særskilte kvotetak-, antalls- og avstandsbegrensninger fjernes.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at forbudet mot å leie kvoter hvis man er med i samdrift, fjernes, og at dette skjer snarest mulig.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at forslaget ikke er å forstå slik at det for samdrifter ikke skal gjelde noe kvotetak. Disse medlemmer viser til at det foreslås at særskilt forskjellsbehandling skal fjernes. Bakgrunnen er at samdrifter består av ellers selvstendige bruk, som på grunn av samdriftsformen får dårligere rammevilkår enn ellers. To bruk i samdrift kunne hver for seg hatt en samlet kvote på 800 000 liter, men har i samdrift et kvotetak på mindre enn dette. Disse medlemmer vil vise til at dersom den særskilte forskjellsbehandlingen fjernes, vil to bruk i samdrift ha et kvotetak på 800 000. Dette betyr at kvotetak ikke bare vil være et incentiv for å gå i samdrift, men at kvotetak ikke lenger skal være et hinder for å etablere samdrifter der det ellers kan være nødvendig for å beholde melkeproduksjon i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener tiden er overmoden for en ny landbrukspolitikk som kan legge grunnlag for en robust norsk matproduksjon. Disse medlemmer er av den formening at en i størst mulig grad bør skille nærings- og distriktpolitiske hensyn i landbrukspolitikken og sørge for å gi bonden næringsfriheten tilbake gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen matproduksjon. Konkurransen er den viktigste forutsetning for et godt entreprenørmiljø, og derfor må de etablerte ordningene som hindrer dette, avvikles, herunder blant annet begrensninger knyttet til organisering og drift av matproduksjonen samt begrensninger for å oppnå økt volumproduksjon.

Disse medlemmer mener det i denne sammenheng er nødvendig å fjerne kvotebegrensninger og konsesjonsgrenser for produksjon både for enkeltbruk og for samdrifter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve kvoteordningen for melk.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil på denne bakgrunn ikke støtte det fremlagte representantforslaget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at særskilt forskjellsbehandling av samdrifter opphører, slik at

særskilte kvotetak-, antalls- og avstandsbegrensninger fjernes.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at forbudet mot å leie kvoter hvis man er med i samdrift, fjernes, og at dette skjer snarest mulig.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve kvoteordningen for melk.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:63 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl, Lars Myraune og Ingjerd Schou om samdrift i landbruket – bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 16. mai 2013

Terje Aasland

leder

Steinar Reiten

ordfører

Vedlegg

**Brev fra Landbruks- og matdepartementet v/statsråden til næringskomiteen,
datert 18. april 2013**

**Svar på Dokument 8:63 S (2012-2013) Represen-
tantforslag fra stortingsrepresentantene Svein
Flåtten, Frank Bakke-Jensen, Torgeir Dahl, Lars
Myraune og Ingjerd Schou om samdrift i land-
bruket**

Stortingsrepresentantene fremmer følgende for-
slag:

I

*Stortinget ber regjeringen sørge for at særskilt
forskjellsbehandling av samdrifter opphører, slik at
særskilte kvotetak-, antalls- og avstandsbegrensning-
er fjernes.*

II

*Stortinget ber regjeringen sørge for at forbudet
mot å leie kvoter hvis man er med i samdrift, fjernes,
og at dette skjer snarest mulig.*

I dag har, som representantene påpeker, samdrif-
tene et særskilt regelverk i kvoteforskriften (forskrift
2011-12-23 nr 1502 om kvoteordningen for melk),
knyttet til etablering og videre drift.

En harmonisering av regelverket mellom enkelt-
bruk og samdrifter har lenge vært en del av den land-
brukspolitiske debatten. Problemstillingen er imid-
lertid kompleks fordi endringer i kvotereguleringen
også vil måtte medføre endringer i tilskuddsregelver-
ket (forskrift 2002-03-22 nr 283 om produksjonstil-
skudd i jordbruket og forskrift 2006-11-08 nr 1227
om tilskot til avløyning).

Skal det særskilte regelverket for samdrifter i
kvoteforskriften opphøre (eget produksjonstak, samt
antalls- og avstandsbegrensninger og forbudet mot å
leie kvoter), må også de særskilte bestemmelsene for
samdrifter i tilskuddsregelverket endres. Dette er en
nødvendig konsekvens for å sikre at like store bruk
får lik tilskuddsutmåling, uavhengig av hvordan drif-
ten er organisert.

De viktigste inntektsgivende tilskuddene i jord-
bruket er betydelig differensiert for å jevne ut netto
inntektsmuligheter mellom produksjoner, bruksstør-
relser og distrikt. Strukturdifferensieringen i til-
skuddsordningene har som formål å kompensere små
enheter for skalaulemp, altså høyere kostnader per
produsert enhet. Slik skal tilskuddsordningene bidra
til lønnsomhet i ulike skala.

Tilskuddsordningene er tilskudd til næringsdri-
vende, hvor kostnadene selvsagt også har avgjørende

betydning for netto inntekt. Det er store skalafordeler
i melkeproduksjonen; kostnader og arbeidsforbruk
per produsert liter melk går ned ved økende driftsom-
fang. Hvis tre bønder slår kvotene sammen og driver
som en samlet enhet, reduseres kostnader og arbeids-
forbruk per produsert enhet. Da bortfaller også
grunnlaget for å kompensere for skalaulemp. Det
samme gjelder dersom en enkeltprodusent leier inn
eller kjøper kvote.

Harmonisering av tilskudd

Etter "melkereformen" i 2004 har hovedidéen
vært at tilskuddsutmålingen til foretak av samme
størrelse skal harmoniseres, slik at like store bruk får
likt tilskudd uavhengig av organisasjonsform. Har-
moniseringen av tilskuddsordningene mellom
enkeltdrift og samdrifter ble initiert av Næringsko-
miteen på Stortinget, gjennomført av Bondevik II og
fulgt opp av sittende regjering. Gjennom jordbruks-
forhandlingene i 2010 ble driftstilskuddet i melke-
produksjonen harmonisert helt ut.

Et foretak, som for eksempel produserer 400 000
liter melk, bør ha om lag samme tilskuddsutbetaling,
uavhengig av hvordan melkeproduksjonen er organi-
sert. Det er således vanskelig å argumentere for at et
enkeltdrift som produserer 400 000 liter melk (hvor
familiemedlemmene gjør tyngden av arbeidet og
kvote ev. leies inn) skal ha vesentlig mindre tilskudd
enn en like stor samdrift (med f.eks. tre deltakere)
samlet sett. En samdrift bør dermed ikke få tilskudd
som om deltagerne fortsatt driver hver for seg.

Harmoniseringen av tilskudd mellom enkeltdrift
og samdrifter er ikke fullført, og per i dag har sam-
driftene fortsatt bedre rammebetingelser enn enkelt-
bruk av samme størrelse i tilskuddsregelverket. Dette
gjelder for følgende ordninger:

- *Arealtilskudd grovfôr* er strukturdifferensiert,
med høyere tilskudd for de første 250 daa. Sam-
driftsmedlemmene kan i tillegg søke arealtil-
skudd i egne foretak, dvs. at de ikke må søke
samlet for hele samdriften. De kan dermed få den
høyeste arealtilskuddssatsen for mer enn 250 daa
når en ser det samlede arealet til medlemmene
under ett. Enkeltdrift av samme størrelse som
samdriften må søke samlet for hele bruket, og får
høyeste sats kun for de første 250 daa.
- *Tilskudd til husdyr* har et tak for hvor mye til-
skudd som kan utbetales per foretak. Samdrifts-
medlemmene kan få tilskudd opp til maksimalbe-

løpet på 280 000 kr både for samdriften og for hvert samdriftsmedlem. Enkeltbruk av samme størrelse som samdriften må søke samlet for hele bruket, og får maksimalt 280 000 kr i tilskudd til husdyr.

- Samdriftsmedlemmene kan søke om *avløsertilskudd* både for samdriften og til egne foretak. Enkeltbruk av samme størrelse som samdriften kan derimot bare søke om ett avløsertilskudd. Det er heller ikke krav til dokumentasjon på avløsning for avløsertilskuddet til samdriften, slik det er for enkeltbruk.

I tillegg kan samdriftene i henhold til kvoteregulverket produsere opp til et tak på 773 000 liter melk, mens enkeltbruk kan produsere opp til et maksimalt tak på 412 000 liter. Dette innebærer at samdriftene har et betydelig høyere produksjonstak enn enkeltbrukene.

Kvoteleie

Kvoteleie og samdrift er to adskilte ordninger med ulikt regelverk, som begge bidrar til økt fleksibilitet for melkeprodusentene ved at de kan produsere på flere kvoter enn sin egen (dvs. den som ligger til eiendommen). Regelverk for samdrifter skriver seg helt tilbake til 1980-tallet.

Kravet om at alle medlemmene i samdriften skulle ta aktiv del i produksjonen ble avvirket i 2004. Etter hvert så man at samdrift i stadig flere tilfeller i realiteten var en måte å leie melkekvote på, innenfor rammen av samdriftsregelverket. Kvoteleie ble innført i 2009 som et alternativ til samdrift, for at også enkeltbruk skal ha mulighet til å øke sin produksjon uten å måtte kjøpe kvote.

Samdrifter har som nevnt allerede anledning til å øke sin kvote gjennom å ta inn flere medlemmer i samdriften, og gjennom at samdriftsmedlemmene kan kjøpe kvote. I 2012 hadde 76 prosent av samdriftene 2 eller 3 medlemmer. Samme år hadde 60 prosent av alle samdriftene en kvote på under 400 000 liter, mens 92 prosent hadde en kvote på under 600 000 liter. Dette synliggjør et stort potensial for produksjonsøkning innenfor dagens ordning.

Intensjonen med å åpne for kvoteleie var å øke fleksibiliteten i kvoteregulverket for enkeltbruk, slik at enkeltbrukene kan velge kvoteleie, som et alternativ til å gå inn i samdrift. Særlig kan dette være gunstig for de brukene som ønsket å produsere på flere kvoter, men uten ønske om å etablere samdrift.

Intensjonen har derfor aldri vært at de samme brukene både skal kunne gå inn i samdrift og leie kvote. Dersom man skulle åpne for at samdriftsmedlemmer skal få leie kvote, vil vi få to ulike regelverk for samme samdrift, der ett regelverk gjelder samdriftskvoten og et annet regelverk gjelder den leide

kvoten. Samdriftene må da på samme tid forholde seg til ulike avstands- og antallsbegrensninger for leieforholdet og for samdriftsforholdet i samdriften. Samdrifter kan ha inntil 5 medlemmer med eiendommer som ligger maksimalt 17 km fra driftssenteret, mens kvoteleie kan foregå innen produksjonsregion (fylket), uten antallsbegrensning. Dette vil være svært krevende forvaltningsmessig, og det vil ikke være mulig å skille på hvilket regelverk som skal gjelde for hvilken del av produksjonen.

Etter dagens regelverk vil en samdrift der samdriftsmedlemmene leier inn kvote ikke lenger være definert som en samdrift, og vil maksimalt kunne produsere opp til taket for enkeltbruk (412 000 liter).

Fleksibilitet for samdriftsmedlemmene blir i dagens regelverk ivarett ved at de kan kjøpe og selge kvote, og at samdriften kan ta inn flere medlemmer. Videre har samdriften mulighet til å produsere opp til et produksjonstak på 773 000 liter melk, mot enkeltbrukenes tak på 412 000 liter. Samdrifter kan også oppløses for å inngå et rent leieforhold, innenfor taket for enkeltbruk på 412 000 liter.

Produksjonstak

Når det gjelder representantenes forslag om å fjerne det særskilte produksjonstaket for samdrifter, forstår jeg det slik at man mener at hvert av samdriftsmedlemmene skal kunne ta med inntil 412 000 liter hver inn i samdriften. Dette, kombinert med å oppheve antallsbegrensningen for antall medlemmer i samdriftene, vil føre til at man ikke lenger har et tak for hvor stor en samdrift kan være. Samtidig skal taket på 412 000 liter for enkeltbruk videreføres. Det er vanskelig for meg å se logikken i dette, særlig knyttet til forholdet mellom enkeltbruk og samdrifter der en bestemt organisasjonsform blir meget sterkt favorisert, og også sett opp mot å kunne nå målet om landbruk over hele landet.

Melkeproduksjon drives i dag over hele Norge, og er den viktigste produksjonen med tanke på nettopp å nå målet om landbruk over hele landet. I Meld. St. 9 (2011-2012) heter det at "*Regjeringen vil at det skal legges til rette for en variert bruksstruktur over hele landet*", og formålet med kvoteordningen for melk er å "*tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsetninger Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur*". For å nå målene som er fastsatt i meldingen er det derfor nødvendig å ha grenser for hvor store melkeproduksjonsforetak kan bli.

Økonomien i samdrifter

NILFs driftsgranskinger viser at samdrifter har bedre økonomisk resultat enn enkeltbruk av samme størrelse. Dette gjelder uavhengig av hvilken resultatindikator som benyttes. Av tabell 1 fremgår regn-

skapstall for 2011, 2007 og 2004. Gjennomsnittskvoten er i dag på ca. 170 000 liter, så referansebrukene

i tabellen nedenfor har alle en relativt stor produksjon.

Tabell 1 Tall for regnskapsårene 2011, 2007 og 2004

	2011 (81 regnskap)		2007 (63 regnskap)		2004 (34 regnskap)	
	Samdrift ¹⁾	Enkeltbruk	Samdrift ¹⁾	Enkeltbruk	Samdrift ¹⁾	Enkeltbruk
Antall kyr	43	43	37,5	38,5	30,1	33,8
Gjennomsnittlig ytelse	7 644	7 310		6 442		6 088
Beregnet kvotestørrelse	328 692	314 330	241 575	248 017	183 249	208 774
Arbeidstimer ²⁾	4 972	4 474	4 764	4 450	5 030	4 681
Driftsoverskudd	771 800	612 300	694 200	500 100	505 400	354 400
Vederlag til arbeid og egenkapital <i>i foretaket</i>	758 200	606 400	665 100	526 000		
Vederlag til arbeid og egenkapital <i>per årsverk</i>	281 400	250 100	257 600	218 100	195 200	182 500
Lønnsevne per time	142	129	119	89	92	88

¹⁾ Resultatet til samdriften er slått sammen med deltagernes regnskap for å få sammenlignbarhet. Det er likevel alltid noen tilfeldigheter når en ser på utvalg av faktiske regnskap, som driftsopplegg, soneplassering m.v.

²⁾ 1 årsverk i jordbruket er 1 845 timer

I følge dette materialet kommer samdrifter relativt sett bedre ut økonomisk enn enkeltbruk av samme størrelse. En vesentlig forklaring til det er rammebetingelsene for tilskuddsutmåling som er omtalt foran.

Jeg ser derfor ikke grunn til å endre kvotereguleringen for samdrifter. Jeg er imidlertid svært opptatt av å bedre rammevilkårene og fleksibiliteten for alle typer melkebruk, uavhengig av organisasjonsform, og da selvsagt også for samdrifter.

